

április 14-én, a múzeum alapításának évfordulóján, meghirdetik a pályázatot. A beérkezett pályamunkák tartalmaznak és a néprajzi kutatások szinte valamennyi témáját érintik: népi építkezés, földművelés, halászat, ruházkodás, táplálkozás, szertartások. Sok munka a kolhozok, községek, falvak és tanyaik mindennapjait mutatja be. 1971-ben tudományos konferencián emlékeztek meg a gyűjtőhálózat 40. évfordulójáról. Ezt követően minden tizedik évben megrendezik ezt a jubileumi konferenciát.

1960-ban a múzeum hozzáfogott, hogy megerősítse az iskolákkal való együttműködést. A tanulók számára egyszerű kérdőíveket állítottak össze, amelyek kérdéseire konkrét válaszokat lehet adni, miközben elkerüljük, hogy igennel vagy nemmel válaszoljanak. Megkövetelik azt is, hogy a tanulók adatolják a leírt jelenségeket. A gyerekek tanári irányítás mellett egy-egy falura vagy családra vonatkozó kérdőíveket töltenek ki. 1976–1980 között 9 különböző kérdőívre összesen 11 274 oldalnyi választ küldtek be. A munka minőségéért a szülők is nagy felelősséget éreznek. 1975-ben felhívással fordultak a tanulókhöz, hogy küldjenek be olyan fényképeket, melyek a mindennapi életet ábrázolják. A felhívásra csaknem 5500 fotó érkezett be.

A kérdőíveket nyomdai úton vagy írógéppel sokszorosítják. Olyan kérdéskörökhöz is gyűjtik az anyagot, melyek már átvezetnek a szociográfiába, például a vasutasok és az erdészek mindennapi élete. Ha szükséges, a múzeum munkatársai kiegészítő kérdéseket küldenek a gyűjtőkhöz. A tanulók által végzett néprajzi gyűjtőmunka eredményeképpen számos iskolában saját múzeumot hoztak létre. Ahol ennek feltételei hiányoztak, ott a helytörténeti szakkör tagjai átadják a múzeumnak a gyűjtött anyagot.

A múzeumban minden gyűjtőről kartont vezetnek. A legkiválóbb segítők elismerésére 1971-ben emléklakettet alapítottak, amit minden évben kiosztanak. Az éves konferencia alkalmából kiállítás rendeznek a gyűjtők által beküldött anyagból.

A gyűjtőmozgalom legnagyobb jelentősége abban rejlik, hogy az adatközlők egy-egy ismerős helybélivel sokkal könnyebben szót értenek, mint az idegenekkel. Az önkéntes gyűjtő az adott helységben beszélt dialektikust is jobban ismeri, s így pontosabban fel tudja jegyezni a hallottakat. Emellett a gyűjtők általában nagyon jól ismerik a múzeum számára leírt tárgyakat, melyek közül nem egyet maguk is használtak vagy ma is használnak. A helybeli személyek mindig jobban tudják, hogy az adott kérdésekre kitől kaphatják a legpontosabb választ. A gyűjtőhálózat természetesen a kutatás költségeit is mérsékli.

Az 1970-es évektől kezdődően megkezdtek a *Baltikum történeti néprajzának* előkészítését és a vele kapcsolatos gyűjtőmunkát.

Novákné Németh Beáta

Felhasznált irodalom: Rabota etnográficszkava muzéja sz. korrespondentami i skolami Valgusz, Tallinn, 1973. – Alekszej Peterszen: 75 let gaszudarsztvennava etnograficszkava muzéja Esztenszkój SzSzR. (A múzeum teljes hivatalos neve 1918 és 1988 márciusa között: Az Eszt Szovjet Szocialista Köztársaság Állami Néprajzi Múzeuma).

Dr. Kamody Miklós levele a Honismeret szerkesztőjéhez

A Honismeret 1989. évi 1. számában megjelent cikkemmel kapcsolatos olvasói véleményt köszönettel fogadom. Cikkem írása során sajnos a régi történelmi Esztergom vármegyére vonatkozó térképet nem tudtam felkutatni, így Boldizsár Menyhért jogosan figyelmeztet arra, hogy Farnad község ma is létezik az Esztergom megye Szlovákiához tartozó részén. Levele felveti azt a gondolatot, hogy hasznos lenne összeállítani olyan térképeket, melyek az elcsatolt területek régi magyar (alatta a mai) nevét feltüntetné. Így nem feledkeznénk meg a határon túl élő honfitársainkról és településeikről.